

การทุจริตเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นพฤติกรรมที่ปรากฏแพร่หลายในสังคมไทย เปรียบเสมือนโรคระบาดที่ยังกำจัดไม่ได้ และเป็นพฤติกรรมเลียนแบบตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น มีเครือข่ายโยงใยกันทั้งหมด การฮั้วจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนระบบอุปถัมภ์และการคอร์รัปชันของสังคมไทย โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมืองและนักธุรกิจหรือกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเรียกว่า “Iron triangle” การฮั้วเกิดขึ้นเมื่อข้าราชการร่วมกับนักการเมือง นักธุรกิจหรือกลุ่มผลประโยชน์แสวงหาประโยชน์ร่วมกัน และมีข้าราชการเป็นแกนกลาง โดยทั้งสามฝ่ายมีเจตนาร่วมกัน คือ “ฉ้อโกงรัฐ” เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) รัฐบาลจึงได้ตรากฎหมายพิเศษเพื่อดำเนินการเอาผิดกับอาชญากรคอเชิ้ตขาว (White Collar Crime) กลุ่มนี้โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษากรณีการสมยอมเสนอราคาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐเกิดจากบุคคล 3 ฝ่ายร่วมมือกัน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ

นักการเมืองทุกระดับและนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการภาคเอกชน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นแกนกลางในการทุจริตหรือใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ (Abuse) เอื้อประโยชน์แก่ผู้เสนอราคา รายหนึ่งรายใด ทำให้ไม่มีการแข่งขันเสนอราคากันอย่างแท้จริง หากมีการเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้ต้องรับผิดชอบสำหรับผู้บังคับบัญชาที่ทุจริตหรือละเลยเพิกเฉย ไม่เอาใจใส่ จนมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในหน่วยงานให้ถือว่าเป็นตัวการร่วมด้วย ส่วนการนำสืบและพิสูจน์ความผิดให้ใช้หลักการสมคบ (Conspiracy) โดยใช้ประกอบกับบทสันนิษฐานของกฎหมายผลกการพิสูจน์ให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา พร้อมทั้งนำเอากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาเสริมย่อมจะทำให้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2542 สามารถป้องกันและปราบปรามเอาผิดแก่กรณีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้เพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวหลายมาตรา ได้แก่ การให้เงินค่าปรับเป็นเงินรางวัลแก่ผู้ร้องเรียน (มาตรา 8 ทวิ) การแก้ไขปัญหาลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐละเลยหรือเพิกเฉย (มาตรา 10 วรรคสอง) การป้องกันการทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นหัวใจในการศึกษาครั้งนี้ (มาตรา 11 วรรคสอง มาตรา 12 วรรคสอง และมาตรา 13 วรรคสอง) การเอาผิดกับผู้บังคับบัญชาที่ละเลยหรือเพิกเฉย จนมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (มาตรา 12 วรรคสาม) การแก้ไขปัญหามาตรานี้ให้คดีค้างและการสอบสวนคดีล่าช้า (มาตรา 16 และมาตรา 17) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การทุจริตเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย กฎหมายหรือระเบียบ หรือมาตรการต่าง ๆ เป็นเพียงตัวอักษรที่ปรากฏอยู่บนแผ่นกระดาษ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาก็จะต้องใช้วิธีการหลายอย่างไปพร้อมกัน ไม่สามารถใช้วิธีการออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กับบรรทัดฐานอื่น ๆ หรือได้รับการสนับสนุนจากสถาบันทางสังคมอื่น ๆ นอกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการเมือง สถาบันการปกครอง สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา องค์กรเอกชน ฯลฯ พร้อมทั้งมุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อันจะส่งผลให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ลดลงและหมดไปจากสังคมไทยในที่สุด

Fraud related to price compromising in public body bidding is a phenomenon prevalent all over Thai society, comparable to an incurable communicable disease. It is an act common to the national and local levels. They work in a organized network which involve three groups of people: the officials, politicians and businessmen or interest groups, sometimes called the iron triangles. The practice of price compromising reflects the patronage system and corrupt practices of the Thai society. Price compromising is a concerted action with the officials act as the key persons to cheat the government. In order to suppress such a crime according to the crime control theory, the government has make law – the Act on Offenses Relating to Price

Compromising in Public Body Bidding B.E. 2542 - to specifically handle this kind of white collar crime.

Therefore, the author has recommended that the criteria and conditions which resulted in a monopoly system of sale of milk and unfair price competition should be lifted. This issue should be referred to the Parliamentary Inspector for further action according to Section 198 of the Constitution of Thailand B.E. 2540 in conjunction with Section 43 of the Act for the Establishment of Administrative Court and Administrative Case Procedure B.E. 2542. As for the business operators, they should be prosecuted under Section 4, 5 and 9 of the Act on Offenses Relating to Price Compromising in Public Body Bidding B.E. 2542, while the politicians and high ranking officials involved should be prosecuted under Section 13 in conjunction with Section 11 or Section 12 of the same Act. In addition, the author also recommends that the certain sections of the before-mentioned Act should be amended: Section 8 bis, setting up price from fine for those who file charges; Section 10 paragraph 2, the problem related to the nonfeasance government officials; Section 10, paragraph 2, the prevent of corruption by virtue of government policy which is the key issue of this study; paragraph 2 of Section 11, 12 and 13, the liability of the responsible superior officers who commit nonfeasance in allowing the offense being committed; Section 16 and 17 the remedy of the problems of backlog of caseload and delay of investigation.

However, the problem related to fraud in tendering bids to the public body is resulted from several reasons. Laws, regulations and different measures are just words on the paper. To remedy the problem, different measures must be taken concurrently. It would not be effective by using law alone. The problem must be solved in conjunction with other methods and support should be rendered by other social institutions. The offenses relating to price compromising in public body bidding can be reduced and vanished through the support of the family, educational, political, religious institutions, as well the principle of good governance.